

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Roger Höglund

Föredragande
Avdelningsjurist
Sofia Higson

Justerat
Omedelbart

Nr 87

Frågor om Ålands landskapsregerings åtgärder för
kompensation till kommunerna med anledning av
bortfallet i samfundsskatt till följd av SOTE-reformen

ÅLR 2022/7122

203 F1

Beslut

Beslutades besvara skrivelsen enligt **bilaga 1, F122E69**.

Hänvisning
Skrivelse till landskapsregeringens registratur per e-post
den 06.09.2022

Christian Dreyer
christian.dreyer@jomala.ax

Kontaktperson
Avdelningsjurist Sofia Higson

Ärende

Frågor om Ålands landskapsregerings åtgärder för kompensation till kommunerna med anledning av bortfallet i samfundsskatt till följd av SOTE-reformen

Kommundirektör Christian Dreyer har per e-post bifogat en skrivelse till landskapsregeringen med frågor kopplade till bortfallet i samfundsskatt till följd av SOTE-reformen. Skrivelsen är inskickad med anledning av att SOTE-reformen i riket kommer att leda till en förskjutning av samfundsskatterna så att ca 1/3 av det som idag tillfaller kommunerna i framtiden kommer att tillfalla landskapet Åland. Med skrivelsen begär kommundirektör Christian Dreyer och 14 andra kommundirektörer samt Ålands kommunförbund svar på två frågor om hur landskapsregeringen avser kompensera kommunerna för de minskade samfundsskatteintäkterna.

1. Hur och med vilken lagstiftning avser Landskapsregeringen kompensera kommunerna för bortfallet i samfundsskatt med anledning av SOTE-reformen?
2. Vilka åtgärder avser landskapsregeringen vidtaga för att motverka rubbningen av skattekompletteringen som blir en följd av minskade samfundsskatter?

Social- och hälsovårdsreformen i riket

Ur beskattningsperspektiv innebär social- och hälsovårdsreformen att tyngdpunkten i rikets beskattning överförs från kommunerna till staten. Lagstiftningen om reformen innehåller en generell sänkning av de kommunala inkomstskattesatserna 2023 som motsvarar skärpningen av statsbeskattningen som föranleds av reformen. Dessutom kommer den kommunala andelen av samfundsskatten att sänkas från och med skatteåret 2023 samtidigt som den statliga andelen höjs. Detta för att utjämna effekten av kostnadsöverföringen från kommunerna till staten och att reformen ska genomföras neutralt i förhållande till de skattskyldiga. När lagstiftningen om social- och hälsovårdsreformen ursprungligen antogs av riksdagen under våren 2020 angavs att den kommunala andelen skulle sänkas med en tredjedel.

Konsekvenser för kommunerna

Social- och hälsovårdsreformen i riket berör inte de åländska kommunerna och deras verksamhet. De åtgärder som inom ramen för reformen vidtas för att överföra kostnadsansvaret från kommunerna i riket till staten måste därför neutraliseras i förhållande till de åländska kommunerna.

Rikets sänkning av den kommunala andelen av samfundsskatten och motsvarande höjning av statens andel av samfundsskatten får konsekvenser även i den åländska kommunalbeskattningen. Landskapsregeringens utgångspunkt är fortsättningsvis att den totala skattesatsen för åländska företag ska bibehållas på samma nivå som hittills. För att företagsbeskattningen på Åland inte ska skärpas krävs att kommunalskattesatsen för samfund sänks. Landskapsregeringen kommer att lämna ett förslag till lagtinget om justering av kommunalskattesatsen för samfund så att den totala skattesatsen för de åländska företagen förblir 20 procent.

Enligt det nya ekonomiska systemet i självstyrelselagen tillfaller statens andel av de samfundsskatter som debiteras på Åland landskapet. Det innebär att när statens andel med anledning av reformen höjs ökar skatteavräkningen till landskapet. Detta medför att de åländska kommunernas intäkter sjunker medan landskapets intäkter ökar.

Som framgår i kommunernas skrivelse kommer kommunernas minskade intäkter också att ha en viss effekt på skattekompletteringen. Enligt landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna utgör intäkterna från samfundsskatten grund för skattekompletteringen. Effekten på skattekompletteringen kommer dock att uppstå med fördröjning. En sänkt samfundsskatt 2023 kommer att påverka den skattekomplettering som betalas ut 2025, och då som ett av de fem år (2019–2023) som ingår i beräkningsgrunden.

Landskapsregeringens åtgärder

Den höjning av den statliga andelen av samfundsskatten som beror på social- och hälsovårdsreformen överförs till landskapet genom en höjd skatteavräkning. Med hänvisning till det har landskapsregeringen berett ett lagförslag gällande landskapslag om kompensation till kommunerna för sänkta samfundsskatteintäkter och där bestäms att ett belopp som motsvarar höjningen ska fördelas mellan kommunerna. Fördelningen av kompensationen mellan de enskilda kommunerna föreslås ske enligt den fördelningsnyckel som tillämpas vid redovisningen av samfundsskatten till kommunerna enligt kommunalskattelagen. Kompensationen betalas ut månatligen i förskott under skatteåret och avräknas slutligt när skatteavräkningen för det aktuella skatteåret har blivit verkställd.

Lagtinget behandlar för närvarande lagförslaget. Lagförslaget föregicks av en behandling av ett utkast till lagförslaget vid samråd mellan landskapsregeringen, Ålands

---

kommunförbund och Mariehamns stad. Landskapslagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt och tillämpas från och med skatteåret 2023. Eftersom det är sannolikt att lagen kommer att träda i kraft först efter årsskiftet, föreslås i ikraftträdandebestämmelsen att förskottet för de månader som gått ska betalas ut retroaktivt så snart som möjligt efter att lagen har trätt i kraft.

Under år 2023 avser landskapsregeringen att föreslå en justering av den kommunala andelen av samfundsskatten i kommunalskattelag (2011:119) för landskapet Åland samt utreda hur den föreslagna kompensationen för sänkta samfundsskatteintäkter ska hanteras i samband med skattekompletteringen.

Minister

Roger Höglund

Avdelningsjurist

Sofia Higson